

Nr 38.

Ankom till Riksdagens kansli den 10 mars 1913 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om upphävande av förbudet mot klyvning av lotshemman.

(2:a Avd.)

I en inom Andra kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad motion, nr 14, har herr *Leander* hemställt, att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t utreda, huruvida och i vilken omfattning gällande bestämmelser, att lotshemman och lotslägenheter av krono- eller skattenatur icke få klyvas eller mindre delar och tillhörigheter därifrån söndras, må kunna upphävas, samt för Riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kan giva anledning.

Till stöd härför har anförts följande:

»Enligt § 30 i lagen om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring den 27 juni 1896, jämförd med § 2 mom. 6 av kungl. förordningen angående lotshemman och boningsplatser för lotsar den 9 juli 1862 och kungl. förvaltningens av sjöärendena samt Kungl. Maj:ts och rikets kammarkollegii kungörelse den 23 september 1823, få lotshemman och lotslägenheter av krono- eller skattenatur ej klyvas eller mindre delar och tillhörigheter därifrån söndras. Enär flera av dessa hemman ej längre tjäna sitt ursprungliga ändamål, utan efter sin inlösen till skatte förvandlats till rena jordbruksfastigheter, som i vanlig ordning säljas och köpas samt innehavas med full äganderätt, förefalla sagda bestämmelser något egendomliga. Trots desamma lärer det emellanåt ha förekommit, att klyvning eller avsöndring från dylika hemman beviljats, vare sig detta skett av förbiseende eller på den grund,

att man funnit lagen i detta fall föråldrad och hinderlig för tillfredsställelsen av en nyare tids fordringar.

Å andra sidan har det ännu oftare inträffat, att vederbörande myndigheter på grund av bemälda lagbud sett sig nödsakade att vägra fastställelse å begärd klyvning eller avsöndring. Då de gamla lotshemmanen äro belägna i våra skärgårdar, där i synnerhet sjömans- och fiskarbefolkningen slagit ner sina bopålar, ha icke få inom denna klass genom en sådan vägran fått sina förhoppningar grusade att på fri grund förvärva sig ett eget hem. Likaledes har förbudet om klyvning och avsöndring visat sig hinderligt, när fråga uppstått om uppförandet av lokaler för gemensamma sammankomster, alldenstund tomtplats icke kunnat erhållas med full äganderätt. Dylika exempel skulle kunna andragas från det län, undertecknad har äran att representera.

Då enligt min uppfattning några grundade skäl knappast lära kunna påvisas, varför klyvning av ifrågavarande hemman eller avsöndring från desamma icke skulle få förekomma, synes förbudet däremot böra undanröjas. Detta torde dock till följd av frågans något invecklade natur icke kunna ske utan föregående utredning, som svårigen kan presteras av en enskild motionär, utan endast av Kungl. Maj:t.»

Utskottet har funnit sig i anledning av den av motionären gjorda framställningen allenast böra erinra om, att den i motionen berörda frågan redan, genom en av 1911 års Riksdag till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse, nr 210, är bragt under Kungl. Maj:ts bedömning. Då vid sådant förhållande den av motionären ifrågasatta skrivelsen icke läser vara av behovet påkallad, hemställer utskottet,

Utskottet.

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 mars 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: herrar Persson, Tamm, Odelberg, Fahlén, Lundell, greve Hamilton, Kronlund, Linders, greve Wachtmeister, Ingeström, Barthelson, Berggren, Jonsson, Ekerot, Nilsson i Tänga och Olausson.
